

גזירה – ש"ב

.1

מה הסיבה לאי-האפשרות ליצור את המילים האלה?

- *תוֹפֵן (למשל: במשפחה המוסיקלית הזאת יש חלילן, פסנתרן ותופן).
 *אֲרוֹכִית (תואר הפועל, כמו זמנית; למשל: דיברנו ארוכית על המצב הכלכלי).
 *דוֹקטוֹרנטה (למשל: הדוקטורנטה הגישה את הצעת המחקר שלה).
 *טוֹפֵן (למשל: טלפנתי למשרד).

.2

באנגלית יש שתי סופיות שמוסיפים לשמות תואר ליצור שמות עצם מופשטים: -ity ו-ness. כפי שרואים בדוגמאות האלה (מהמהדורה השנייה של ספר הלימוד, עמ' 133), -ity מוגבלת ל"רובד אוצר-המילים השאול"; ו"א מילים ממוצא לטינית (latinate).

חשמל'	electricity	חשמלי'	electric ^{latinate}
סבירות'	probability	סביר'	probable ^{latinate}
שבי'	captivity	שבוי'	captive ^{latinate}
סקרנות'	curiosity	סקרן'	curious ^{latinate}
	*bountifulity	שופע'	bountiful ^{native}
	*aimlessness	בלי יעד'	aimless ^{native}
	*darkishity	קצת חשוך'	darkish ^{native}
	*fearsomity	מפחיד'	fearsome ^{native}

א. תנסחו את החוק המורפולוגי להוספת -ity.

יש באנגלית גם סופית -able (לפעמים מאויית -ible) המקבילה ל-אָאָאָאָ בעברית, שמוסיפים לפעלים ליצור שמות תואר. למרות שמקור -able בלטינית, אפשר להוסיף אותה גם למילים ממוצא לטינית וגם למילים ילידיות.

קביל'	acceptable	קיבל'	accept ^{latinate}
ניתן לשבח'	commendable	לשבח'	commend ^{latinate}
אפשר להשחית'	corruptible	מושחת'	corrupt ^{latinate}
אפשר להגן עליו'	defensible	הגן'	defend ^{latinate}
קריא'	readable	קרא'	read ^{native}
אפשר לשתות'	drinkable	שתה'	drink ^{native}
אפשר לשיר'	singable	שר'	sing ^{native}
אפשר להבין'	understandable	הבין'	understand ^{native}

כל הצורות להלן קבילות:

readability	acceptability
drinkability	commendability
singability	corruptibility
understandability	defensibility

ב. מה אפשר להסיק לגבי מילים עם -able?

ג. תנסחו את החוק הגזור שמות תואר -able מפעלים.

ד. מה זה מוסיף לדיון על השאלה אם מוספיות הן הגרעינים של מילים?